

DUAAL LEREN EN VISSERIJONDERWIJS

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Advies	Op eigen initiatief
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007
Goedkeuring raad	20 februari 2026
Kopie aan	Hilde Crevits – Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij; Bart Claes – voorzitter Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement; Bart Dochy – voorzitter Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; Patricia De Clercq – administrateur-generaal van het Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij; Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw, Visserij en Voedingsonderzoek (ILVO); Filip Fontaine – directeur van het Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM); Bart Naeyaert – gedeputeerde, bevoegd voor visserij, van de provincie West-Vlaanderen
Adviesnummer	2026-05
Dossierhouder	Pieter De Graef pdgraef@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels kcarels@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Seven

Koning Albert II-Laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Advies duaal leren en visserijonderwijs

Mevrouw de minister

De SALV heeft akte genomen van de eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de opheffing van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, de tempering van de uitgaven in het volwassenen-onderwijs, en de programmatie en rationalisatie in het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Hiervoor werd advies gevraagd aan de SERV en de VLOR.

Tijdens de eerste vergadering van 2026 van de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV (op 12 februari) werd duidelijk dat het beleidsvoornemen om de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (CDO's) als aparte onderwijsinstelling op te heffen en in te kantelen in de structuur van secundaire scholen, raakt aan het duaal visserijonderwijs. Deze onderwijsvorm is van groot belang in de vorming van nieuwe, jonge vissers, waarvan de instroom sterk onder druk staat.

De SALV maakt daarom via dit advies op eigen initiatief enkele bezorgdheden over deze thematiek kenbaar en vraagt om de specifieke expertise en aanpak van het duaal visserijonderwijs ook in de toekomst te waarborgen. De TWV keurde voorliggend advies goed op 20 februari 2026, waarna de SALV het advies conform zijn goedkeuringsprocedure bekrachtigde.

Hoogachtend

Loes Lysens
SALV-voorzitter

Sander Meyns
TWV-voorzitter

Koen Carels
secretaris

Inhoud

Krachtlijnen	5
Situering	6
1. Voorwerp van advies	6
2. Duaal leren en visserijonderwijs	7
3. Resultaten van een bevraging door het Maritiem Instituut Mercator	8
Advies	11
Bibliografie	13
Lijst met figuren en tabellen	14

Krachtlijnen

- Zet in op de generatiewissel en de bevordering van instroom als cruciale factor in de verduurzaming van de visserijsector.¹ De meerwaarde die duaal visserijonderwijs hierin heeft, vergt op verschillende punten aandacht bij de geplande hervormingen.
- Maak dat de specifieke expertise en aanpak van het huidige duaal zeevisserijonderwijs gewaarborgd wordt bij de inkanteling in het voltijds secundair onderwijs. Daarom dient deze inkanteling zorgvuldig voorbereid en ingebed te worden in een doordachte langetermijnvisie op duaal leren in het algemeen (cf. VLOR-advies)² en duaal visserijonderwijs in het bijzonder.
- Heb in functie van het behoud van de specifieke expertise en aanpak van duaal visserijonderwijs aandacht voor gegarandeerde personeelsomkadering en werkingsmiddelen, behoud of expliciete verankering van een coördinerende functie, behoud van de deeltijdse arbeidsovereenkomst en behoud van de afwijking in de sectorale CAO met betrekking tot gewaarborgd loon.
- Voorzie een gedegen beleidsafstemming tussen de ministers bevoegd voor Onderwijs en Visserij.
- Zet een structureel overleg op met het Maritiem Instituut Mercator en de visserijsector.

¹ SALV, [SALV 20231006 OADV Prioriteitennota Visserij 20242029](#), Brussel, 2024, p. 15-16.

² Vlaamse onderwijsraad, *Advies [Werk maken van coherente financiering op basis van langetermijnvisie](#)* | Vlor, Brussel, 2026, p. 5.

Situering

1. Voorwerp van advies

Op 19 december 2025 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de opheffing van de centra voor deeltijds onderwijs, de tempering van de uitgaven in het volwassenonderwijs en programmatie en rationalisatie in het basisonderwijs en het secundair onderwijs.³

Het voorontwerp omvat maatregelen op verschillende onderwijsniveaus. Het decreet bevat volgens de mededeling van de regeringsbeslissing:

- Een rationalisatie van het ingericht studieaanbod. Dit gebeurt door de introductie van een bijkomende rationalisatienorm in het gewoon secundair onderwijs. Een rationeler ingericht studieaanbod moet ertoe leiden dat scholen de middelen effectiever inzetten. Het is hierbij belangrijk dat scholen hun middelen maximaal inzetten op de klasvloer.
- Een aantal noodzakelijke vereenvoudigingen, verduidelijkingen en wijzigingen voor programmatie en rationalisatie voor zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs.
- Een tempering van de uitgaven in het volwassenenonderwijs.
- De ophef van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (CDO's) als aparte onderwijsinstelling en de inkanteling ervan in de structuur van secundaire scholen.
- Een aanpassing aan de voorwaarden voor het extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek in het gewoon secundair onderwijs.

Het beleidsvoornemen rond de inkanteling van CDO's in de structuur van secundaire scholen heeft in het bijzonder gevolgen voor het duaal visserijonderwijs.

³ Vlaamse Regering, [Voorontwerp van decreet opheffing centra deeltijds beroepssecundair onderwijs, tempering uitgaven volwassenenonderwijs, en programmatie en rationalisatie in basisonderwijs en secundair onderwijs | Vlaanderen.be](#), 19 december 2025.

2. Duaal leren en visserijonderwijs

De visserijsector is een specifieke economische sector met een geheel eigen organisatie die sterk afhangt van de klimatologische omstandigheden en de specifieke visgronden die variërend doorheen het jaar en verspreid over diverse wateren (o.m. Noordzee, Kanaal, Keltische Zee, Ierse Zee, Golf van Biskaje) worden bevestigd. Het visserijonderwijs met in het bijzonder het praktijkopleidingsonderdeel dient zich dan ook in te schrijven in de specifieke werking van de visserijsector.

Derhalve worden, in tegenstelling tot andere duale opleidingscentra, de lestijden binnen het CDO van het Maritiem Instituut Mercator georganiseerd volgens een roulatiesysteem van zes weken praktijk aan boord, afgewisseld met zes weken onderwijs op school.

Een wekelijkse combinatie waarbij leerlingen één of twee dagen varen en de overige dagen gezamenlijk theorieles volgen, is binnen deze opleiding niet haalbaar. Aaneensluitende praktijkperiodes van zes weken zijn noodzakelijk omwille van:

- Onvoorspelbaarheid van de inschepingsdatum en vaartijd, dit is afhankelijk van de vangst, weer, schade aan het vaartuig, mogelijkheid tot transport van en naar het vaartuig en hoeveelheid beschikbaar personeel;
- Onvoorspelbaarheid van de locatie van inscheping (België, Nederland, Frankrijk, VK, Ierland, Denemarken);
- De seizoensgebondenheid van de visserij (openstelling visgronden op verschillende tijdstippen);
- Inhaalvaardagen tijdens weekend en schoolvakanties indien nodig;
- Variatie in vaartypes (dag-, week- en langere vaarten);
- De vereiste voorbereidende veiligheidsopleidingen en keuringen bij externe partners alvorens op zee te mogen vertrekken:
 - "Basic Safety" (5 dagen)
 - Opleiding arbeidsongevallen;
 - Medische keuring met gezondheidsbeoordeling;

Deze vereisen:

- Een langere voorbereidende schoolperiode dan de 20 opleidingsdagen voorzien in de omzendbrief dual learning;
- Intensieve opvolging en planning.

3. Resultaten van een bevraging door het Maritiem Instituut Mercator

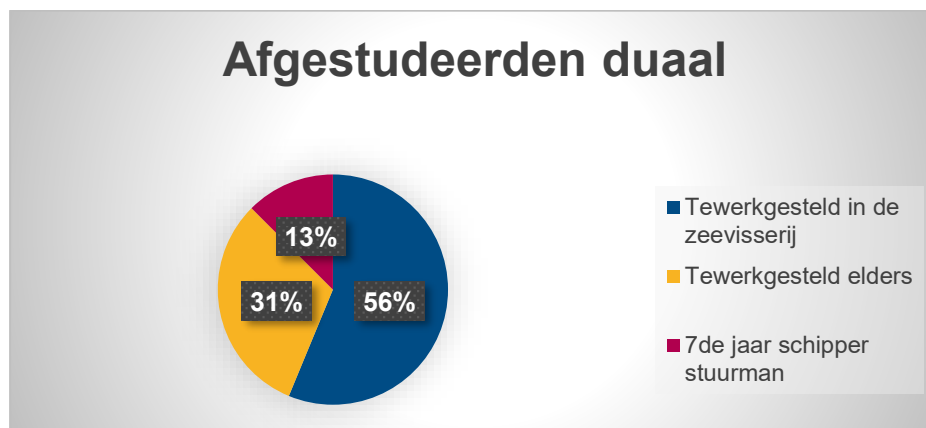
Op heden volgt één vijfde van de leerlingen van het Maritiem Instituut Mercator een duaal traject. Concreet zijn op 1 februari 2026 100 leerlingen ingeschreven in het voltijds dagonderwijs en 25 leerlingen in het duaal onderwijs. Dit onderstreept het belang en de aantrekkingskracht van duaal leren binnen onze school.

Tegelijk kampt de zeevisserij met een schrijnend tekort aan bemanning. De nood aan instroom van goed opgeleide en gecertificeerde matrozen is hoog en structureel. Ook de SALV-verken-nende nota 'Toekomst Vlaamse Visserij in 2030'⁴ benadrukt deze uitdaging expliciet en stelt dat er dringend maatregelen nodig zijn om jongeren aan te trekken en actieve vissers in de sector te be-houden: "Bemanning: neem maatregelen om jongeren aan te trekken en actieve vissers in de sector te houden." Deze verkennende nota uit 2017 is nog steeds actueel; zie daarvoor de aan-dacht die de SALV in zijn prioriteitennota visserij 2024-2029 vraagt voor de generatiewissel en in-stroom in de visserijsector. Het belang van het behoud van voldoende visserijopleidingen en de meerwaarde van duaal leren worden hierin concreet benoemd.⁵

Het Maritiem Instituut Mercator legde volgende vragen voor aan de leerlingen:

1. Wat ga je doen na je opleiding?

Volgende cijfers spreken over totalen van drie voorgaande schooljaren

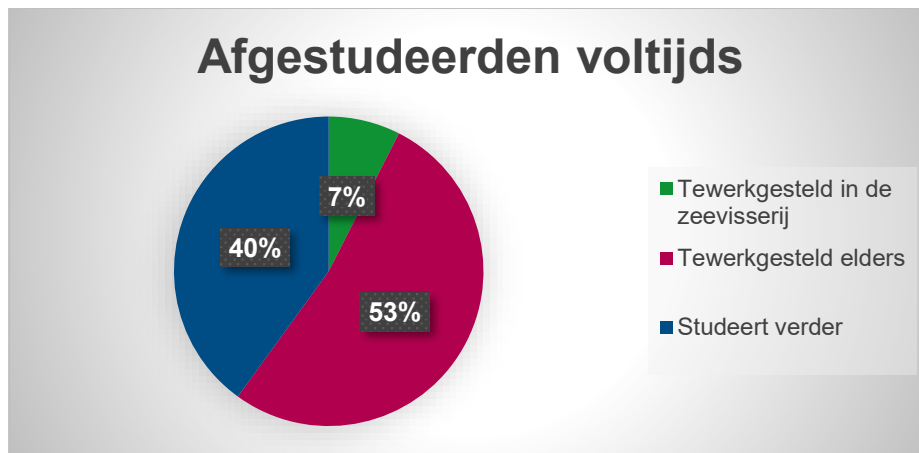
Figuur 1. Bevraging MIM - wat doen afgestudeerden duaal leren? Bron: Martiem Instituut Mercator

Resultaat bevraging: 69% van afgestudeerden duaal stromen door naar de zeevisserij

⁴ SALV, [Verken-nende nota Er is een toekomst voor de Vlaamse visserij in 2030](#), Brussel, 2017.

⁵ SALV, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#), Brussel, 2024, p. 15-16.

Van de 16 leerlingen uit 6 Duaal, kiezen 11 leerlingen voor de visserij. Daarvan gaan 9 leerlingen rechtstreeks varen; terwijl 2 leerlingen een zevende jaar volgen om te starten aan een vaarcarrière met hogere vaarbevoegdheden in de zeevisserij. Dit resulteert in 69% doorstroom naar de visserijsector.

Figuur 2. Bevraging MIM - wat doen afgestudeerden voltijds onderwijs? Bron: Maritiem Instituut Mercator

Resultaat bevraging: 7% van afgestudeerden voltijds stromen door naar de zeevisserij

Van de 40 afgestudeerde leerlingen in het voltijds onderwijs, kiezen 16 leerlingen ervoor om verder te studeren en 21 kiezen om een job buiten de visserij uit te oefenen. Dit resulteert in 7% doorstroom naar de visserij.

Conclusie

Duaal leren vormt een essentieel instrument om de kloof tussen opleiding en arbeidsmarkt te overbruggen. Het Maritiem Instituut Mercator wil daarom maximaal inzetten op zowel dagonderwijs als duaal onderwijs, om jongeren alle kansen te bieden om duurzaam in te stromen in de zeevisserijsector.

2. Wat zou jij doen indien er geen duaal zeevisserijonderwijs meer zou bestaan?

Het Maritiem Instituut Mercator organiseerde op 10 februari 2026 volgende bevraging onder zijn huidige leerlingen in het CDO:

Figuur 3. Bevraging MIM - wat zouden afgestudeerden doen indien geen duaal zeevisserijonderwijs meer zou bestaan? Bron: Maritiem Instituut Mercator

18 leerlingen vulden deze enquête in.

Slechts 4 leerlingen geven aan over te schakelen naar het voltijds onderwijs. Dit zou aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor het totale leerlingenaantal, waarbij de minimumgrens van 87 leerlingen, zoals vastgelegd in codex SO51 2.10, steeds dichterbij komt.

Conclusie

Door een afbouw van het duale aanbod en een daaropvolgende daling van het leerlingenaantal komt het voortbestaan van de school onder druk te staan.

Advies

[1] Zet in op de generatiewissel en de bevordering van instroom als cruciale factor in de verduurzaming van de visserijsector.⁶ De meerwaarde die duaal visserijonderwijs hierin heeft, vergt op verschillende punten aandacht bij de geplande hervormingen. De SALV vestigde de aandacht in zijn Prioriteitennota Visserij 2024-2029 reeds op het belang van generatiewissel en instroom in de visserijsector, beklemtoonde daarbij onder meer het belang van het behoud van voldoende visserijopleidingen en wees op de meerwaarde van duaal leren, waarbij leerlingen via leerplekken bij reders praktijkervaring kunnen opdoen.⁷ De SALV wijst via de hiernavolgende aanbevelingen op belangrijke aandachtspunten bij de geplande hervormingen.

[2] Maak dat de specifieke expertise en aanpak van het huidige duaal zeevisserijonderwijs gewaarborgd wordt bij de inkanteling in het voltijds secundair onderwijs. Daarom dient deze inkanteling zorgvuldig voorbereid en ingebed te worden in een doordachte langetermijnvisie op duaal leren in het algemeen (cf. VLOR-advies)⁸ en duaal visserijonderwijs in het bijzonder. De SALV wijst op de vaststelling (zie ook het luik 'situering' van dit advies) dat de inkanteling van duaal visserijonderwijs in het secundair onderwijs bijzonder moeilijk is, omwille van het unieke karakter en de specifieke structuur van de visserijopleidingen. Concreet gaat het hierbij om het roulatiesysteem waarbij leerlingen afwisselend zes weken onderwijs volgen op school en zes weken opleiding krijgen op zee. Dit systeem is fundamenteel verweven met de pedagogische aanpak, de organisatie van het onderwijs en de samenwerking met de visserijsector. Dit laat zich met andere woorden niet vanzelfsprekend inpassen in de reguliere schoolstructuren. Gezien de definitieve goedkeuring van deze regelgeving dicht bij de start van het nieuwe schooljaar zal liggen, meent de SALV (in overeenstemming met het advies van VLOR en SERV)⁹ dat er meer tijd zal nodig zijn om dit op een degelijke wijze voor te bereiden en te organiseren.

[3] Heb in functie van het behoud van de specifieke expertise en aanpak van duaal visserijonderwijs aandacht voor:

[4] Een gegarandeerde personeelsomkadering en werkingsmiddelen voor het inrichten van duaal zeevisserijonderwijs;

[5] Behoud of expliciete verankering van een coördinerende functie;

⁶ SALV, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#), Brussel, 2024, p. 15-16.

⁷ SALV, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#), Brussel, 2024, p. 15-16.

⁸ Vlaamse onderwijsraad, *Advies [Werk maken van coherente financiering op basis van langetermijnvisie | Vlor](#)*, Brussel, 2026, p. 5.

⁹ Vlaamse onderwijsraad, *Advies [Werk maken van coherente financiering op basis van langetermijnvisie | Vlor](#)*, Brussel, 2026, p. 5; SERV, *Advies [SERV_20260209_Rationalisatiesecundaironderwijs_ADV.pdf](#)*, Brussel, 2026, p. 6-8.

[6] Behoud van de **deeltijdse arbeidsovereenkomst**,¹⁰

[7] Behoud van de **afwijking in de sectorale CAO** om recht op gewaarborgd loon te garanderen.¹¹

Deze aanbeveling stemt overeen met wat de VLOR in algemene termen verwoordde, namelijk dat de inkanteling van (autonome) CDO's in secundaire scholen geen vanzelfsprekende oefening is en aandacht vergt voor wat betreft de afstemming van middelen, coördinatie en trajectbegeleiding.¹²

[8] **Voorzie een gedegen beleidsafstemming tussen de ministers bevoegd voor Onderwijs en Visserij**, gelet op de sectorale specificiteit van het duaal visserijonderwijs.

[9] **Zet een structureel overleg op met het Maritiem Instituut Mercator**, dat instaat voor de visserijopleidingen, **en de visserijsector**, die vragende partij is om praktijkervaring aan aspirant-vissers aan te bieden binnen de dagdagelijkse werking van de visserijbedrijven.

¹⁰ [Deeltijdse arbeidsovereenkomst in het kader van duaal leren | Vlaanderen.be](#).

¹¹ Paritair Comité voor de zeevisserij (PC 143), *Collectieve arbeidsovereenkomst van 16 mei 2024. Inrichting en financiering van de deeltijdse leertijd/het duaalleren in de onderneming voor een extra bemanningslid aan boord van Belgische Vissersvaartuigen in het kader van het alternerend leren*. <https://public-search.werk.belgie.be/website-download-service/joint-work-convention/143/143-2024-010287.pdf>.

¹² Vlaamse onderwijsraad, *Advies Werk maken van coherente financiering op basis van langetermijnvisie | Vlor*, Brussel, 2026, p. 5: "Reguliere scholen hebben dezelfde middelen nodig als de CDO's om coördinatie en trajectbegeleiding te garanderen in de toekomst. Die is nodig om de begeleidingsnoden van deze doelgroep te kunnen lenigen. Als ze die middelen niet krijgen, kan dat het engagement om een CDO op te nemen in de weg staan."

Bibliografie

SALV, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#), Brussel, 2024.

SALV, [Verkennde nota Er is een toekomst voor de Vlaamse visserij in 2030](#), Brussel, 2017.

SERV, *Advies* [SERV_20260209_Rationalisatiesecundaironderwijs_ADV.pdf](#), Brussel, 2026.

Vlaamse onderwijsraad, *Advies* [Werk maken van coherente financiering op basis van langetermijnvisie | Vlor](#), Brussel, 2026.

Vlaamse Regering, [Voorontwerp van decreet opheffing centra deeltijds beroepssecundair onderwijs, tempering uitgaven volwassenenonderwijs, en programmatie en rationalisatie in basisonderwijs en secundair onderwijs | Vlaanderen.be](#), 19 december 2025.

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1. Bevraging MIM - wat doen afgestudeerden dual leren? Bron: Martiem Instituut Mercator	8
Figuur 2. Bevraging MIM - wat doen afgestudeerden voltijds onderwijs? Bron: Maritiem Instituut Mercator	9
Figuur 3. Bevraging MIM - wat zouden afgestudeerden doen indien geen dual zeevisserijonderwijs meer zou bestaan? Bron: Maritiem Instituut Mercator	10